

Zienswijzebijlage Regulatorische accountingregels (RAR) warmte

Ons kenmerk : ACM/UIT/598971
Zaaknummer : ACM/20/042670
Datum : 22 augustus 2023

Samenvatting van en reacties op de consultatieversie van de Regulatorische Accountingregels ten behoeve van de rendementstoets warmte

1. Inleiding

1. Om de besluitvorming over de totstandkoming van de Regulatorische accountingregels (hierna: RAR) Warmte zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen, heeft de Autoriteit Consument & Markt (hierna: ACM) belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun mening te geven over de consultatieversie van de RAR Warmte van 15 juli 2022 met kenmerk ACM/20/042670. In deze bijlage behandelt de ACM reacties en vragen die op deze consultatieversie zijn ingediend.
2. De ACM heeft schriftelijke reacties ontvangen van:

Respondenten
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
WarmteStad B.V. (hierna: Warmtestad)
Energie-Nederland

3. De ACM gaat in hoofdstuk 2 eerst in op een aantal algemene zienswijzen op de consultatieversie van de RAR. Daarna gaat ze in hoofdstuk 3 per artikel en randnummer in op de vragen en opmerkingen van respondenten. Per selectie van zienswijzen is in een tabel aangegeven welke respondenten een zienswijze hebben ingebracht en of deze heeft geleid tot een wijziging van de RAR ten opzichte van de consultatieversie.

2. Algemene zienswijzen

2.1. Inwerkingtreding en termijn om administratie aan te passen

Zienswijze 1: diversiteit sector en onderscheid gereguleerde en niet-gereguleerde warmtelevering

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze: diversiteit sector en onderscheid gereguleerde en niet-gereguleerde warmtelevering

4. Energie-Nederland geeft aan dat Warmtebedrijven en hun warmtenetten en -systemen grote onderlinge verschillen vertonen ten aanzien van onder meer het aantal aansluitingen, de bronnen, het duurzame karakter van de bronnen, het type omgeving, de ondergrond, de wijze van financiering, etc. Een gebouwinstallatie is substantieel anders dan een stadswarmtenetwerk. De verwevenheid van gereguleerde en niet gereguleerde activiteiten is zeer hoog en in veel situaties is dit onderscheid niet te maken. Bij bepaalde systemen (WKO) is het praktisch onmogelijk om deze te scheiden omdat er geen scheiding in de techniek aan te brengen is. Daar komt bij dat de RAR warmtebedrijven de ruimte dient te bieden om keuzes te maken die aansluiten bij de lokale context. De warmtesector is zeer divers, zowel qua type bedrijven als qua type warmtesystemen. De RAR dient deze diversiteit te erkennen. Gezien de nieuwigheid van de voorgestelde reguleringsmethodiek en de korte doorlooptijd daarvan is flexibiliteit belangrijk. Toch ziet Energie-Nederland dat meer eenduidigheid op de langere termijn noodzakelijk kan zijn.
5. Energie-Nederland geeft aan dat collectieve warmtesystemen fysiek complexe systemen zijn. Een optimaal functionerend warmtenet is een net waarbij alle componenten in balans zijn die van invloed zijn op een veilige, stabiele en betrouwbare levering van warmte. Veelal zijn zowel klein- als grootzakelijke afnemers aangesloten op eenzelfde warmtenet. Deze fysieke (technische) verwevenheid maakt dat een administratief onderscheid tussen gereguleerde- en ongereguleerde elementen en toerekeningen daarvan naar activa, kosten of opbrengsten complex is met toenemende administratieve lasten tot gevolg.
6. WarmteStad geeft aan dat in de RAR rekening gehouden moet worden met de capaciteit van organisaties. WarmteStad geeft aan een startende onderneming te zijn die nog niet de beoogde schaalgrote heeft bereikt en kapitaalintensieve investeringen moet doen voor de aanleg van warmte- en koude infrastructuur. Warmtestad geeft aan dat deze aanloopfase gekenmerkt wordt door risico's en dat fluctuerende resultaten verder versterkt kunnen worden doordat in de huidige jaarverslaggevingsregels verliezen direct moeten worden verantwoord en winsten pas wanneer deze worden gerealiseerd. WarmteStad stelt voor om bij de toepassing van de regels aansluiting te vinden bij de grootte criteria zoals deze in jaarverslaggeving en door accountants wordt gehanteerd.
7. WarmteStad geeft aan dat in de documenten van de RAR, Beleidsregel Rendementstoets en het WACC-Brattle rapport niet nader wordt geconcretiseerd wat al dan niet toegerekend mag worden aan de gereguleerde activiteiten. WarmteStad verwacht dat discussies kunnen ontstaan in het allocatievraagstuk als een activum voor zowel gereguleerde als niet-gereguleerde activiteiten wordt aangewend. WarmteStad geeft aan dat de verhouding gereguleerd en niet gereguleerd gebruik in tijd van volloop kan wijzigen van jaar op jaar. WarmteStad geeft ook aan dat deze mix tussen de warmtebedrijven heel verschillend zou kunnen zijn, waardoor het indirect effect kan hebben op de hoogte van de gealloceerde kosten en daarmee de onderlinge vergelijkbaarheid negatief kan beïnvloeden.

Reactie ACM: zienswijze: diversiteit sector en onderscheid gereguleerde en niet-gereguleerde warmtelevering

8. De ACM herkent de diversiteit in de sector en de mogelijke uitdagingen om kosten, opbrengsten en activa te alloceren naar gereguleerde en niet-gereguleerde warmtelevering. Tegelijkertijd is dit onderscheid essentieel voor de uitvoering van de rendementstoets, omdat onder de Warmtewet enkel levering aan kleinverbruikers gereguleerd is. Dit betekent automatisch dat de rendementstoets zich toespitst op rendementen behaald uit levering aan kleinverbruikers.
9. Tevens wijst de ACM erop dat warmteleveranciers met vergunning, conform artikel 12a van de Warmtewet gehouden zijn aan het voeren van een afzonderlijke boekhouding. Artikel 6 van het Warmtebesluit vermeldt daar verder over dat de leverancier in ieder geval moet bijhouden welke tarieven, volumes en omzetten bij een verbruiker in rekening zin gebracht, en welke kosten de leverancier ten behoeve van de levering van warmte heeft gemaakt. Ook voor de rendementmonitor heeft de ACM gegevens bij leveranciers uitgevraagd over kosten, opbrengsten en activa met daarbij een onderscheid naar groot- en kleinverbruikers.
10. Verder geldt dat de rendementstoets van toepassing wordt op alle warmteleveranciers in Nederland die aan kleinverbruikers leveren. Dit betekent dat de RAR ook toepasbaar moet zijn voor een relatief grote groep warmteleveranciers die momenteel geen vergunning (nodig) heeft voor warmtelevering. Bij het opstellen van de RAR heeft de ACM hiermee rekening gehouden en de RAR daarom laagdrempelig ingestoken.

2.2. Eenduidige interpretatie van de RAR

Zienswijze 2: Karakter van de dienstverlening

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

11. WarmteStad geeft aan verschillende typen van dienstverlening te bieden, met zowel het beheer van warmtenetten alsook WKO-activiteiten. Dit terwijl veel warmtebedrijven één van beide doen. WarmteStad geeft aan dat dit de vergelijkbaarheid van WarmteStad met andere warmtebedrijven lastig maakt.

Reactie ACM:

12. De ACM merkt op dat de rendementstoets uitgevoerd wordt op bedrijfsniveau. De ACM zal ten behoeve van de rendementstoets de gereguleerde activiteiten van de warmteleverancier die onderworpen zijn aan de rendementstoets beoordelen. Het maakt hierbij niet uit of de warmteleverancier zich bezighoudt met alle activiteiten in de warmteketen (van productie tot aan levering) of enkel warmtelevering.

Zienswijze 3: Doelstelling van deze RAR

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Nee

Samenvatting zienswijze:

13. VNG vindt de doelstellingen van de RAR onvoldoende helder. VNG is van mening dat aan de hand van de RAR precies duidelijk moet zijn welke kosten bedrijven hebben gemaakt voor de warmtevoorziening en hoe deze kosten zijn berekend. VNG vindt het hierbij van belang dat de kosten en opbrengsten van de warmtevoorziening boekhoudkundig gescheiden worden van de kosten van andere bedrijfsonderdelen. VNG vindt ook dat de manier waarop de kosten worden berekend in de RAR moet worden opgenomen, zodat dit door alle warmtebedrijven op een eenduidige manier wordt gedaan. Bovendien vindt VNG dat op basis van de RAR een vergelijking van kosten tussen bedrijven onderling en externe databases moet kunnen worden gemaakt, omdat op die manier *best practices* kunnen worden geïdentificeerd.
14. VNG merkt op dat in de Memorie van Toelichting op de Wcw staat dat “warmtebedrijven met de RAR juiste en eenduidige informatie aanleveren bij de ACM voor het vaststellen van de kosten”. Dit betekent dat niet alleen duidelijk moet zijn of de opgegeven kosten, gegeven een redelijk rendement, correct optellen tot de tarieven, maar ook of deze kosten de daadwerkelijke kosten zijn. De Wet collectieve warmtevoorziening (hierna: Wcw) cw werkt bovendien in fasen naar kostengebaseerde tariefregulering toe. VNG vindt het daarom belangrijk dat de bijbehorende RAR voorsorteert op de uiteindelijke invulling van deze nieuwe vorm van regulering.

Reactie ACM:

15. De ACM merkt op dat de RAR is opgesteld ten behoeve van de uitvoering van de rendementstoets door de ACM. Het doel van de RAR (zie paragraaf 1 van de RAR) is het meetbaar en consistent aanleveren van financiële gegevens. De ACM doet dit door in de RAR een set van financiële verslaggevingsregels en definities vast te leggen. De ACM merkt op dat algemene grondslagen zoals bijv. kostenallocatie, verdeelsleutels en het voorzichtigheidsbeginsel vergelijkbaar zijn met RJ/IFRS. Hierdoor zullen warmtebedrijven kosten en opbrengsten conform dezelfde grondslagen opgeven. Daarbij zijn vergunninghouders ook voorafgaand aan invoering van de rendementstoets reeds gehouden aan het voeren van een afzonderlijke boekhouding. Mogelijk kan de RAR verder worden aangevuld en uitgebreid voor toekomstige tariefregulering, maar de invulling hiervan ligt bij de wetgever en de ACM kan hier niet op vooruitlopen.

2.3. Inwerkingtreding en termijn om administratie aan te passen

Zienswijze 4: termijn om administratie aan te passen conform de RAR

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

16. Energie-Nederland geeft aan dat het belangrijk is dat warmtebedrijven tijd krijgen om de administratie aan te passen op de RAR-warmte. Het met terugwerkende kracht herinrichten van een administratie is ondoenlijk. Zeker als in het kader van de rendementstoets gekeken wordt naar het rendement van de voorgaande vijf jaren. In dat kader vraagt Energie-Nederland zich af of de RAR ook van toepassing is op de rendementen van de vijf voorgaande jaren.
17. In het bijzonder geeft Energie-Nederland aan dat bij de invoering van de RAR een oplossing gevonden moet worden voor de omstandigheid dat sommige warmtebedrijven mede voortkomen uit gemeentelijke warmtebedrijven. Met de invoering van de Warmtewet in 2014 dienen deze warmtebedrijven hun data te rapporteren aan ACM. De administraties van de oorspronkelijk gemeentelijke warmtebedrijven waren (en zijn) hierop niet ingericht en dat betekent dat

warmtebedrijven veelal wel balans(openings)posities per 2014 hebben geformuleerd maar dat daarmee niet gezegd is dat zij inzicht hebben in de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijzen en de in het verleden plaatsgevonden "impairments". Het niet erkennen van deze problematiek in de RAR heeft impact op de Return on invested capital (hierna: ROIC) en kan tot onjuiste inzichten leiden bij vergelijking met de WACC.

Reactie ACM:

18. De ACM begrijpt dat de RAR voor de warmtesector nieuw is en dat tijd nodig is voor implementatie. De ACM wijst erop dat er ook op dit moment informatie over het verleden wordt opgevraagd bijvoorbeeld in het kader van de rendementsmonitor en dat de ACM in dat geval specifieke instructies heeft meegegeven aan warmteleveranciers om hun informatie aan te leveren. De RAR sluit op hoofdlijnen aan bij de instructies ten behoeve van de rendementsmonitor. Tot nu toe hebben warmteleveranciers altijd kunnen voldoen aan het informatieverzoek van de ACM ten behoeve van de rendementsmonitor. De ACM acht de RAR noodzakelijk t.b.v. de uitvoering van de rendementstoets. De data waarop de ACM zich moet baseren om te komen tot de conclusie of sprake is van een meer dan redelijk behaald rendement, moet betrouwbaar en op uniforme wijze verkregen zijn. De RAR moeten tevens gezien worden als verslaggevingsregels die toegepast moeten worden bij het invullen van een informatieverzoek, naar analogie van de invulinstructies bij de rendementsmonitor.
19. Omdat de ACM rekening houdt met de levensduur van warmtenetten, zal de ACM voor iedere rendementstoets die zij uitvoert, gegevens uit het verleden moeten opvragen bij de warmteleverancier. De ACM heeft de periode waarover zij terugkijkt bepaald op 5 jaar. De RAR is ook hierop van toepassing.
20. In reactie op de problematiek die zich kan voordoen bij gemeentelijke warmtebedrijven die ook administratief onderdeel zijn van een gemeente, merkt de ACM het volgende op. Hoewel de ACM begrip heeft voor de complexiteit ten aanzien van de allocatie van kosten, opbrengsten en activawaarde naar warmteactiviteiten, zijn vergunninghouders ook voorafgaand aan invoering van de rendementstoets gehouden aan het voeren van een afzonderlijke boekhouding. Gemeentelijke warmteleveranciers maken ook sinds enkele jaren onderdeel uit van de rendementsmonitor en dienen ook in dat kader al hun gegevens met betrekking tot de warmteactiviteiten bij de ACM aan te leveren.

2.4. Eenduidige interpretatie van de RAR en input vanuit de sector

Zienswijze 5: eenduidigheid en voorspelbaarheid RAR en input vanuit de sector

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland, Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Nee Nee

Samenvatting zienswijze:

21. Energie-Nederland onderschrijft dat er bij het opstellen van de RAR met de sector overleg is geweest via klankbordgroepen. Energie-Nederland herkent zich echter slechts deels in de opmerking van de ACM dat de input van de sector is gebruikt ter verduidelijking en ter verbetering.
22. Energie-Nederland geeft aan dat de interpretatie van de RAR niet altijd eenduidig is en maakt zich zorgen of de ACM data van warmteleveranciers wel op eenduidige wijze kan ontvangen. Uiteindelijk dient de RAR-warmte als middel om het rendement van de individuele warmtebedrijven te bepalen en aan de hand van de vastgestelde WACC te bepalen of er al dan niet sprake is van een meer dan redelijk behaald rendement. Omdat het ingrijpen op de rendementen van warmtebedrijven een sterke maatregel is, is Energie-Nederland van mening dat de RAR voldoende robuust moet zijn en voldoende

vertrouwen moet bieden om deze basis voor ingrijpen te zijn. Momenteel heeft Energie-Nederland daar vragen bij omdat de RAR niet altijd eenduidig te interpreteren is.

23. Zo is volgens Energie-Nederland de in de beleidsregel rendementstoets bepaalde en door in de RAR vormgegeven ROIC in de uitvoering niet zo eenduidig als wenselijk is voor om te borgen dat data op gelijke wijze wordt beoordeeld. De hoogte van de ROIC is bepalend of er al dan niet sprake is van behaalde overwinsten die kunnen leiden tot een correctie van toekomstige tarieven. Het is daarom belangrijk dat de ROIC (als uitkomst van de RAR) eenduidig en transparant wordt bepaald door voorafgaand aan het vaststellen van de verslagleggingsregels in de RAR, hierover met elkaar in gesprek te gaan. Het feit dat individuele bedrijven (achteraf) bezwaar kunnen maken tegen een individueel tarievenbesluit doet hier niets aan af.
24. Naast het bovenstaande is het vanuit investeringsoogpunt van belang dat regulering stabiel en voorspelbaar is en ook rekening houdt met de (toekomstige) ontwikkelingen in de warmtesector. Daarbij moeten de toekomstige aanpassingen aan de RAR zo veel mogelijk worden beperkt. Dit houdt ook in dat toekomstige tarief- en rendementsregulering als grondslag de gestandaardiseerde activa waarde moet hebben. Net zoals dit bij de RAR voor de regionale gas- en elektriciteit netbeheerders van toepassing is.
25. VNG geeft aan dat de RAR bij inwerkingtreding van de Wcw zullen moeten worden aangepast. Daarnaast stelt VNG dat er onvoldoende informatie beschikbaar is om goede boekhoudkundige regels op te stellen. VNG stelt dat hierdoor het risico bestaat dat warmtebedrijven meerdere malen hun boekhouding moeten aanpassen door wijzigingen van de RAR. VNG is hierdoor van mening dat alvorens de RAR op te stellen eerst gezorgd moet worden voor voldoende inzicht in de kosten en opbrengsten van warmtenetten.

Reactie ACM:

26. De ACM heeft als het gaat om de warmtesector te maken met een veelvoud aan leveranciers die veelal verschillen in grootte en governance-model. Een beleidsregel RAR vaststellen die tegemoet komt aan alle input acht de ACM om die reden niet haalbaar. De ACM benadrukt dat de beleidsregel RAR een 'levend' document is. Voortschrijdend inzicht en evaluatie van de werkbaarheid van de RAR kunnen aanleiding vormen tot aanpassing ervan.
27. De RAR moet toepasbaar kunnen zijn voor alle warmteleveranciers in Nederland. De RAR is laagdrempelig opgezet zodat deze voor alle warmteleveranciers gevolgd kan worden. De RAR dient door leveranciers toegepast te worden wanneer zij op verzoek van de ACM hun rendementsdata bij de ACM moeten aanleveren. Dit zal gebeuren middels een gestandaardiseerd informatieverzoek. Daarmee kan de ACM met een uniforme RAR data van warmteleveranciers op consistente en eenduidige wijze uitvragen en beoordelen.
28. Partijen geven verder aan dat toekomstige regulering stabiel en voorspelbaar moet zijn. De ACM merkt op dat de invulling hiervan ligt bij de wetgever en de ACM hier niet op vooruit kan lopen.
29. Verder geven partijen aan dat de wijzigingen in de RAR zoveel mogelijk moeten worden beperkt. De ACM wijst in deze reactie op paragraaf 1.5 van de beleidsregel, waarin zij heeft verduidelijkt dat de RAR op basis van voortschrijdend inzicht en in overleg met de sector kan worden aangepast. Veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten op basis van uitgevoerde rendementstoetsen kunnen aanleiding zijn om de RAR aan te passen en op punten te verduidelijken.

3. Zienswijzen per artikel en randnummer in de RAR

30. Hieronder volgen opmerkingen van respondenten bij specifieke artikelen en randnummers van de RAR, voorzien van reacties van de ACM.
31. Een aantal respondenten wijzen erop dat onder een paar randnummers een onjuiste verwijzing naar een ander randnummer in de RAR staat. Deze heeft de ACM aangepast.

3.1. Inleiding

Randnummer 4: Verhouding RAR tot RJ/IFRS

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

32. Energie-Nederland vraagt of RJ/IFRS leidend is indien de RAR niets voorschrijft over bepaalde balans- en of winst -en verliesposten. Energie-Nederland vraagt ook hoe de RAR, RJ/IFRS en punt 19 van de RAR zich tot elkaar verhouden.

Reactie ACM:

33. De ACM bevestigt dat RJ/IFRS leidend is indien de RAR niets voorschrijft. De ACM merkt op dat algemene grondslagen zoals bijv. waardering o.b.v. historische kosten, kostenallocatie, verdeelsleutels en het voorzichtigheidsbeginsel vergelijkbaar zijn met RJ/IFRS. De ACM vermeldt in randnummer 19 van de RAR dat indien de RAR bepaalde situaties en daaruit voortvloeiende transacties niet beschrijven, de leverancier algemeen aanvaarde grondslagen toepast en dit aan de ACM toelicht. Indien uit de rendementstoetsen blijkt dat er bij warmteleveranciers veel voorkomende situaties op gelijke wijze worden verwerkt die niet benoemd staan in de RAR, kan dit aanleiding zijn om de RAR op deze punten te verduidelijken.

Randnummer 6: Aanleveren van gegevens

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

34. Energie-Nederland vraagt of de RAR al dienen te worden toegepast bij het invullen van de Rendementsmonitor.
35. Energie-Nederland vraagt of data op basis van de RAR pas bij nader onderzoek op basis van de Rendementstoets dienen te worden aangeleverd.
36. Energie-Nederland vraagt of, indien rekening wordt gehouden met het rendement van de vorige vijf jaren, het rendement van deze jaren ook op basis van de RAR dient te worden bepaald.

Reactie ACM:

37. De ACM merkt op dat de RAR betrekking heeft op de rendementstoets. Bij een informatieverzoek in het kader van de rendementstoets moet de RAR toegepast worden. Dat geldt ook voor de 5 eerdere jaren

die de ACM bij de beoordeling van het rendement meeneemt in het kader van de levenscyclus van warmtenetten.

Randnummer 11: Directieverklaring

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting opmerkingen:

38. Energie-Nederland vraagt wat de verhouding is tussen de afgegeven directieverklaring en het met terugwerkende kracht aanpassen van de administratie aan de RAR-vereisten.
39. Energie-Nederland vraagt of de accountant de audit dient over te nemen en een verklaring bij de informatie dient af te geven.
40. Energie-Nederland vraagt of de ACM rekening houdt met warmtebedrijven die niet over een *internal audit* beschikken.
41. Energie-Nederland vraagt of de ACM rekening houdt met de administratieve lasten van audits.

Reactie ACM:

42. De ACM merkt op dat de RAR toegepast moet worden bij het invullen van de rendementsdata in het informatieverzoek van de ACM. De warmteleverancier moet zijn administratie zodanig inrichten dat de warmteleverancier de gegevens zoals gevraagd door de ACM, kan aanleveren. Het is niet zozeer de bedoeling dat de warmteleverancier zijn gehele administratie conform de RAR inricht, zolang hij maar de gegevens kan verstrekken aan de ACM, conform de RAR. Het principe van de RAR kan gezien worden als vergelijkbaar met de instructies die warmteleveranciers ontvangen bij de uitraag van gegevens ten behoeve van de rendementsmonitor.
43. De ACM heeft in overleg met warmteleveranciers en Energie-Nederland besloten vooralsnog geen controleverklaring van een externe accountant op te vragen bij de rendementsdata, maar een ingroeimodel te hanteren, zoals uitgelegd in randnummer 12 van de RAR. Op termijn is het dus wel de bedoeling dat warmteleveranciers een verklaring van de externe accountant aanleveren bij hun data. Omdat de ACM in overleg met de sector heeft besloten vooralsnog geen controleverklaring van de externe accountant op te vragen bij de rendementsdata, is de minimale eis van de ACM dat de directie verklaart dat de rendementsdata juist en volledig zijn opgegeven aan de ACM.
44. De ACM kan op dit moment nog niet zeggen hoe zij precies rekening zal houden met de verschillende omvang van bedrijven. Zoals toegelicht in randnummer 12 van de RAR zullen warmteleveranciers geïnformeerd en geconsulteerd worden bij elke stap in dit ingroeimodel. Dit zal tevens administratieve lasten met zich meebrengen waar de ACM zich van bewust is.

Opmerkingen bij randnummer 12: Ingroeimodel

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting opmerkingen:

45. Energie-Nederland en WarmteStad geven aan dat het wenselijk is dat de ACM een concreet tijdspad aangeeft van het ingroeimodel.

Reactie ACM:

46. De ACM verwijst naar haar voorgaande reactie onder randnummers 43 en 44 van deze zienswijzenbijlage.

3.2. Algemene grondslagen

Randnummers 13 en 70: criteria voor operationele kosten

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

47. Energie-Nederland vraagt welke criteria de ACM hanteert voor het bepalen of operationele kosten toerekenbaar zijn aan de wettelijke taak van een warmteleverancier.
48. Energie-Nederland vraagt om de visie van de ACM tegen het "auditable" zijn van de hierboven genoemde kostentoerekening, mede in het licht van het ingroeimodel.

Reactie ACM:

49. De ACM merkt op dat de operationele kosten gerelateerd aan de geregleerde omzet voor zover deze betrekking hebben op de levering aan kleinverbruikers (met een aansluiting t/m 100 kW) dienen mee te worden genomen in de gegevens. Kosten en activa die niet causaal verband houden met en daardoor niet direct kunnen worden toegerekend aan taken of activiteiten, worden alsnog toegerekend door toepassing van verdeelsleutels. De criteria welke in acht dienen te worden genomen staan toegelicht in randnummer 33 van de RAR. De kostentoerekening kan ge-audit worden conform de criteria in randnummer 33 van de RAR.

Randnummers 14 en 15: Onderscheid gereguleerd en niet-gereguleerd

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

50. Energie-Nederland vraagt of zakelijke verbruikers met een aansluiting van >100kW en die tevens doorleveren als verhuurder/VVE buiten de rendementdata vallen.
51. Energie-Nederland vraagt of alle omzet, activa, kosten die samenhangen met het leveren aan kleinverbruikers conform de definitie van de Warmtewet onder de werking van de RAR vallen.
52. Energie-Nederland vraagt of onder randnummer 14 van de RAR zowel de levering van warmte als koude wordt verstaan.
53. Energie-Nederland vraagt wat precies onder geregleerde omzet wordt verstaan.
54. Energie-Nederland vraagt in hoeverre niet-geregleerde omzet, kosten en activa door de RAR in de rendementstoets betrokken worden en of hiermee de Warmtewet wordt opgerekt.
55. Energie-Nederland wil toelichting over hoe omgegaan dient te worden met passiefposten.

56. Energie-Nederland vraagt hoe bij de berekening van het rendement omgegaan wordt met warmtebedrijven die de BAK niet passiveren maar direct in mindering brengen op de activa.
57. WarmteStad vraagt of de koude tarieven, niet-tarief gereguleerd, gesplitst moeten worden verantwoord in de informatieverzoeken.

Reactie ACM:

58. De ACM merkt op dat onder de rendementsdata ook een verhuurder/VVE met een centrale aansluiting valt die warmte levert aan respectievelijk een huurder of lid met een individuele aansluiting t/m 100 kW. De ACM verwijst hierbij naar de definitie van verbruiker zoals geformuleerd in artikel 1 Warmtewet. De ACM heeft dit verduidelijkt in randnummer 14 van de RAR.
59. De ACM bevestigt dat alle kosten, opbrengsten en activa die samenhangen met het leveren aan kleinverbruikers vallen onder de reikwijdte van de rendementstoets en daarmee de RAR. Hierbij sluit de ACM aan bij de definitie van verbruiker zoals geformuleerd in artikel 1 Warmtewet.
60. De ACM merkt op dat onder de rendementsdata die via deze RAR worden geadmistreerd en uitgevraagd (randnummer 14 van de RAR) zowel de levering van warmte als koude kan vallen. Uit de toelichting op artikel 5, lid 4 Warmtewet blijkt dat het gaat om situaties waarin, naast levering van warmte ten behoeve van ruimteverwarming of verwarming van tapwater, koude noodzakelijk is om het systeem van warmtelevering goed te laten functioneren, zoals bij een WKO-systeem.
61. Onder gereguleerde omzet verstaat de ACM alle omzet die de warmteleverancier behaalt op levering aan kleinverbruikers, ongeacht of deze omzet tariefgereguleerd is of niet. Als voorbeeld haalt de ACM hier de BAK/projectbijdrage aan die de ACM zal uitvragen bij de warmteleverancier in geval van een informatieverzoek en die de warmteleverancier zal moeten opgeven in zijn rendementsdata.
62. De ACM merkt op dat de omzet, kosten en activa die betrekking hebben op warmtelevering aan kleinverbruikers door de warmteleverancier in de rendementsdata ten behoeve van de rendementstoets dienen te worden geven. De ACM sluit hierbij aan bij de definitie van verbruiker, zoals geformuleerd in artikel 1 Warmtewet.
63. In het geval er passiefposten zijn die gesaldeerd zouden moeten worden met activa, dan zal de leverancier de ACM hierop moeten wijzen bij het aanleveren van rendementsdata (zie randnummer 78 van de RAR), aangezien hier in de RAR geen bepaling voor opgenomen is. Het betreft hier enkel posten die gesaldeerd zouden kunnen worden met vaste activa.
64. De ACM merkt op dat alle warmteleveranciers ten behoeve van het opgeven van hun rendementsdata de BAK op gelijke wijze moeten behandelen. De essentie van de RAR is namelijk; het verkrijgen van data van warmteleveranciers op consistente en eenduidige wijze.
65. In reactie op Warmtestad merkt de ACM op dat koude die niet voldoet aan de voorwaarden, zoals hierboven in randnummer 60 vermeld, gesplitst dient te worden verantwoord omdat het niet gaat om 'gereguleerde omzet'.

Randnummer 18: begrippen rendementsdata en rendementstoets

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

66. Energie-Nederland stelt dat rendementsdata een ruimer begrip is dan rendementstoets en vraagt de ACM duidelijker te verwoorden wanneer warmteleveranciers geacht worden de RAR toe te passen.

Reactie ACM:

67. De ACM is het niet eens met de stelling van Energie-Nederland dat rendementsdata ruimer geformuleerd is dan waarvoor de RAR is bedoeld. In de beleidsregel is de toepassing van de RAR op de aan te leveren rendementsdata door warmteleveranciers t.b.v. de rendementstoets beschreven in de toelichting bij artikel 3, randnummer 21 en 22.

Randnummer 20: verslagperiode

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

68. Energie-Nederland vraagt of de RAR voor het eerst van toepassing wordt over de verslagperiode 1 januari 2023 – 31 december 2023.

Reactie ACM:

69. De ACM kan over 2023 een rendementstoets uitvoeren en daarvoor informatie uitvragen conform de RAR.

Randnummer 24: materiële fout

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

70. Energie-Nederland vraagt wat de ACM als een materiële fout beschouwt.

Reactie ACM:

71. De ACM merkt op dat de ACM het begrip materialiteit zal verduidelijken in de invulinstructie bij het informatieverzoek, zoals aangegeven in de voetnoot. Doorgaans is een fout materieel indien de geconstateerde afwijking (fout) in aard en omvang dusdanig groot is dat dit (zeer waarschijnlijk) het oordeel van de gebruiker (in dit geval de ACM) beïnvloedt.

Randnummer 27: moment van opmaak in de rendementsdata en de jaarrekening

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

72. WarmteStad stelt dat randnummer 27 van de RAR zou kunnen leiden tot afwijkingen tussen het moment van opmaak van de jaarrekening en het moment van opmaak van de rendementsdata en dat dit niet wenselijk is.

Reactie ACM:

73. De ACM merkt op dat het voorzichtigheidsbeginsel inhoudt dat verliezen genomen moeten worden wanneer deze zich voordoen, terwijl opbrengsten pas in aanmerking worden genomen wanneer deze zijn gerealiseerd. Dit staat verder los van het moment van opmaken van een jaarrekening. Voor zover dit leidt tot discrepantie in de aansluiting van de rendementsdata met de jaarrekening, zal de warmteleverancier dit moeten toelichten aan de ACM.

Randnummer 31: onderscheid tarief- en niet tarief gereguleerde activa, kosten en opbrengsten

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

74. Energie-Nederland stelt dat de demarcatie voor diverse activarubrieken in de huidige RAR niet duidelijk is en vraagt de ACM om toelichting over hoe zij in de rendementsberekening rekening houdt met de door de leveranciers gehanteerde verschillen in demarcatie.
75. Energie-Nederland vraagt hoe omgegaan wordt met situaties waarin het onderscheid tussen tarief- en niet-tarief gereguleerd niet gemaakt kan worden.
76. WarmteStad stelt dat bij snel en sterk groeiende warmtebedrijven sprake is van een leercurve inclusief groeiend inzicht in de juiste toepassing van allocatieprincipes die ook effect zou kunnen hebben op de afbakening van de kosten tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. WarmteStad stelt dat dit mogelijk door de ACM geïnterpreteerd kan worden als strijdig met bestendige gedragslijn (randnummer 30 en 31 van de RAR). WarmteStad vraagt hoe de ACM hier invulling aan zal geven.

Reactie ACM:

77. De ACM wijst erop dat het onderwerp demarcatie van activa uitvoerig is besproken bij informele consultaties met warmteleveranciers en Energie-Nederland. De ACM heeft daarbij expliciet gesteld dat er ten behoeve van de rendementstoets geen Gestandaardiseerde Activawaarde (GAW) zal worden vastgesteld, wat de ACM bijvoorbeeld wel doet voor andere gereguleerde sectoren zoals netbeheerders. Bij de vaststelling van een GAW wordt normaliter ook demarcatie expliciet beoordeeld en bepaald. De ACM acht de vaststelling van een GAW ten behoeve van de rendementstoets niet haalbaar en realistisch, omdat dit onderzoek enkele jaren zou vergen en de ACM te maken heeft met een veelvoud aan warmteleveranciers met en zonder vergunning.
78. Warmteleveranciers zullen dus ten behoeve van de rendementstoets zelf de activa moeten toedelen aan gereguleerde en niet-gereguleerde warmtelevering. Hiertoe kunnen warmteleveranciers gebruik maken van verdeelsleutels zoals beschreven in paragraaf 2.4 van de RAR. De ACM zal in haar onderzoek bij de uitvoering van de rendementstoets onder andere de redelijkheid van de gehanteerde verdeelsleutels beoordelen op basis van de motivering van de warmteleverancier.
79. De ACM merkt op dat zij inderdaad hecht aan een bestendige gedragslijn, maar dat dit niet betekent dat een warmteleverancier niet kan leren van nieuwe inzichten. Indien nieuwe inzichten leiden tot een wijziging van een verdeelsleutel en de warmteleverancier dit goed kan motiveren richting de ACM, zal de ACM hier bij de toetsing van de verdeelsleutels rekening mee houden.

Randnummers 12, 33 en 34: verdeelsleutels

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

80. Energie-Nederland vraagt toelichting wat de overweging is geweest om de in randnummer 33 van de RAR genoemde afweging bij individuele leveranciers te laten.
81. WarmteStad geeft aan de toepassing van de verdeelsleutels te begrijpen, maar wijst tegelijkertijd op de administratieve belasting om een dergelijk model op te zetten en bij te houden.
82. WarmteStad vraagt of de ACM uitdagingen onderkent als het gaat om toerekeningsregels voor wat betreft de overheadkosten tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. WarmteStad merkt op dat bij warmtebedrijven die nog niet de gewenste schaalgrootte hebben bereikt de overheadkosten relatief hoog zijn en van invloed kunnen zijn op de onderlinge vergelijking tussen warmtebedrijven.

Reactie ACM:

83. De ACM merkt op dat dit punt eerder met Energie-Nederland en warmteleveranciers in informeel verband is besproken. Juist vanwege de verscheidenheid tussen warmteleveranciers en ook het aantal warmteleveranciers (ca. 300 o.b.v. het warmteregister van de ACM), acht de ACM het niet haalbaar om uniforme verdeelsleutels vast te stellen die door alle warmteleveranciers op gelijke wijze moeten worden toegepast. De ACM wijst er verder op dat zij ook in andere sectoren de invulling van verdeelsleutels aan de sector laat, maar deze wel toetst op redelijkheid.

Randnummer 35: interne verrekenprijzen

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting opmerkingen:

84. Energie-Nederland stelt dat de kenmerken van warmte-inkoop zich niet goed verhouden tot een toets van interne verrekenprijzen die gebaseerd is op kosten. Energie-Nederland vraagt toelichting over hoe de ACM het 'at arm's length' beginsel in het kader van de RAR beoordeelt.
85. Energie-Nederland vraagt toelichting over hoe de ACM de zakelijkheid van in concernverhouding doorbelaste kosten beoordeelt.
86. Energie-Nederland vraagt hoe in samenwerkingsverbanden de zakelijkheid geborgd wordt van de tarieven die zij in rekening brengen.
87. Energie-Nederland vraagt in hoeverre het verschil in behandeling tussen enerzijds een netbeheerder die zich op de warmtemarkt begeeft en anderzijds een warmteleverancier die naast levering tevens het net beheert en onderworpen is aan toezicht van de ACM en de daaruit volgende regulering van het rendement te rechtvaardigen is.

Reactie ACM:

88. De ACM zal de afspraken die warmteleveranciers hebben gemaakt over interne verrekenprijzen en de toetsing van transacties 'at arm's length' in beginsel baseren op de toelichting die warmteleveranciers hierbij verstrekken aan de ACM. Indien de toelichting hiertoe aanleiding geeft kan de ACM hier nadere vragen over stellen om een en ander te verduidelijken. In uitzonderlijke gevallen zou de ACM nader

onderzoek kunnen doen naar de totstandkoming van interne verrekenprijzen als de ACM indicatie heeft dat het 'at arm's length' beginsel niet wordt gevolgd door de warmteleverancier.

89. De rendementstoets ziet enkel op warmteleveranciers en gereguleerde warmtelevering. De ACM gaat in haar reactie op zienswijzen daarom niet nader in op toezicht op andere sectoren en de vergelijking van regulering tussen sectoren.

3.3. Vaste Activa

Randnummer 37: waardering activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

90. Energie-Nederland stelt dat de oorspronkelijke investering en de daarop volgende waardeveranderingen voor de meeste warmtebedrijven nagenoeg niet vast te stellen zijn. Energie-Nederland stelt dat dit gevolgen heeft voor de accuraatheid van de activawaarde en daarmee invloed heeft op het rendement. Energie-Nederland vraagt toelichting over hoe de ACM hier rekening mee houdt in de vaststelling van het rendement.
91. Energie-Nederland stelt dat IFRS bepaalt dat activawaarde bepaald wordt op *fair value* en de RAR uitgaat van een waardering o.b.v. historische kostprijs. Energie-Nederland wil, rekening houdend met het bovenstaande, toelichting over hoe de aansluiting in activawaarde dient te verlopen zodat recht wordt gedaan aan de juistheid van het behaalde rendement.
92. Energie-Nederland vraagt hoe bij de vaststelling van de activawaarde omgegaan wordt met inflatie.

Reactie ACM:

93. De ACM gaat er vanuit dat de meeste warmteleveranciers hun activa baseren op historische kostprijs. De boekwaarde van warmteleveranciers reflecteert daarmee dus de historische kostprijs van activa. Dat is waar de ACM zich op zal baseren bij het uitvoeren van de rendementstoets.
94. IFRS staat beide waarderingmethoden toe, zowel op basis van historische kostprijs als waardering tegen reële waarde (*fair value*). Voor de uitvoering van de rendementstoets zal de ACM uitgaan van de historische kostprijsmethode en deze uniform toepassen voor alle warmteleveranciers. Indien een warmteleverancier de *fair value* methode hanteert, dient hij dus t.b.v. de rendementstoets de activawaarde op basis van de historische kostprijs te bepalen.
95. De ACM gaat bij de vaststelling van de activawaarde uit van de werkelijke boekwaarde van warmteleveranciers. Hierbij wordt dus geen rekening gehouden met inflatie.

Randnummer 40: historische kostprijs

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

96. Energie-Nederland vraagt of kosten van werkplekken, huisvesting et cetera uitgesloten zijn van activering.

97. Energie-Nederland vraagt waarom er geen aansluiting bij de praktijk gezocht wordt voor activering van interne uren of activering van kosten van diensten van derden.

Reactie ACM:

98. De ACM merkt op dat voor zover kosten (direct dan wel indirect, intern, dan wel kosten van derden) toerekenbaar zijn aan materiële vaste activa, de warmteleverancier deze kosten toerekent aan zijn materiële vaste activa conform IAS 16.

Randnummer 42: afschrijvingen

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Ja

Samenvatting zienswijze:

99. Energie-Nederland vraagt hoe de restwaarde van een actief bepaald wordt.

100. Energie-Nederland stelt dat lineair afschrijven o.b.v. economische levensduur de norm is bij warmtebedrijven en dat afschrijven middels een verwacht gebruikspatroon complex en afhankelijk is van te verwachten groei en daarmee niet gangbaar in de warmtesector. Energie-Nederland wil toelichting over wat de reden is om niet aan te sluiten bij de gangbare praktijk binnen de sector.

101. Indien de ACM vasthoudt aan afschrijven o.b.v. gebruikspatroon, wil Energie-Nederland toelichting over hoe de aansluiting van de activawaarde, ontstaan door het verschil in afschrijvingsmethode, dient te verlopen vanuit de RAR.

102. Indien de ACM vasthoudt aan afschrijven o.b.v. gebruikspatroon, wil Energie-Nederland toelichting over hoe dit vormgegeven dient te worden.

103. Energie-Nederland stelt dat randnummer 42 van de RAR niet consistent is met randnummer 71 van de RAR.

Reactie ACM:

104. De ACM merkt op dat de warmteleverancier zelf zijn activawaarde en dus ook de restwaarde van de activa dient te bepalen.

105. De ACM zal de bewoording in randnummer 42 van de RAR aanpassen naar een lineaire afschrijvingsmethode. De ACM zal hiervoor ook randnummer 71 aanpassen.

Opmerkingen bij randnummer 43: waardevermindering activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

106. Energie-Nederland vraagt of de waardevermindering alleen in mindering gebracht wordt op de activa of ook als kosten moet worden opgenomen.

Reactie ACM:

107. Ook de waardevermindering van vaste activa dient als kosten opgenomen te worden door de warmteleverancier.

Randnummer 49: materiele vaste activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

108. Energie-Nederland vraagt wat in randnummer 49 wordt bedoeld met 'onderscheid naar categorieën'.

Reactie ACM:

109. Wat betreft het onderscheid in categorieën wordt in ieder geval bedoeld het onderscheid zoals opgenomen in randnummer 50 van de RAR. Het staat de warmteleverancier vrij om nog verder onderscheid te maken naar activacategorieën dan voorgesteld in de RAR.
110. Het verschil in asset registratie wordt nadrukkelijk door de ACM gemaakt, omdat de ACM vaak van warmteleveranciers te horen heeft gekregen dat allocatie van bijvoorbeeld activa (maar ook kosten en opbrengsten) niet in alle gevallen duidelijk en zuiver kan worden gemaakt omdat de administratie van warmteleveranciers daar niet op was ingericht in het verleden. Warmteleveranciers geven, voor zover zij gegevens niet direct uit hun administratie kunnen afleiden, hun data op basis van (beste) schattingen en aannames op. De ACM verwacht dat leveranciers na inwerkingtreding van de RAR, hun administratie op zodanige wijze zullen bijhouden, dat schattingen niet meer nodig zijn en de gegevens direct uit de administratie van warmteleveranciers te herleiden zijn.

Randnummer 50 en 51: diversiteit warmtebedrijven

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

111. Energie-Nederland stelt dat de ACM in de randnummers 50 en 51 van de RAR lijkt uit te gaan van de situatie waarin productie, transport en levering per definitie toebehoren aan het warmtebedrijf en wil nogmaals benadrukken dat er grote diversiteit is in de wijze waarop warmtebedrijven zijn georganiseerd. Sommige warmtebedrijven hebben productie in een separate entiteit ondergebracht of kopen warmte bij derden in. Energie-Nederland stelt dat de ACM hier meer rekening mee dient te houden.
112. Energie-Nederland stelt dat niet duidelijk is welke fysieke componenten aan welke activa worden toegerekend. Energie-Nederland stelt dat functionaliteit van de techniek hierin leidend zou dienen te zijn. Energie-Nederland wil nadere toelichting waar de demarcaties van de verschillende activa voor toepassing van de RAR worden gelegd.
113. Energie-Nederland stelt dat het, met het oog op de Wcw, wenselijk is om bij invoering van de RAR bij de activa direct een splitsing aan te brengen tussen het transport- en distributienet en tevens aansluiting te zoeken bij de tariefcomponenten.

114. Energie-Nederland vraagt hoe de ACM omgaat met situaties waarin de bron fysiek is verweven met andere activa, zoals bij WKO's.
115. Energie-Nederland wil toelichting over hoe met 'over-dimensionering' omgegaan dient te worden.

Reactie ACM:

116. De ACM merkt op dat zij er niet van uit gaat dat alle activiteiten in de keten zijn belegd bij de warmteleverancier. Het kan zijn dat de leverancier productie in eigen beheer heeft, maar het kan ook zijn dat de leverancier de warmte inkoop. Daarvoor heeft de ACM op verzoek van de sector naar aanleiding van de informele consultatie o.a. randnummer 52 van de RAR opgenomen.
117. Met betrekking tot de vraag over demarcaties verwijst de ACM naar haar eerdere reactie in randnummer 77 van deze bijlage.
118. Met betrekking tot de vraag over de RAR in relatie tot de WCW, wijst de ACM erop dat zij niet kan vooruitlopen op de invulling van de nieuwe wetgeving. De RAR is daarom gebaseerd op huidige wetgeving en opgezet ten behoeve van de rendementstoets. De ACM heeft de RAR op een zodanige wijze opgezet, dat deze verder uitgebouwd kan worden bij nieuwe regelgeving. Ten aanzien van de splitsing van activa wijst de ACM op haar eerdere reactie in randnummer 93 van deze bijlage.
119. Indien warmteleveranciers activa hebben die sterk verweven zijn met andere activacategorieën zoals bijvoorbeeld de warmtebron in een WKO systeem, dient de warmteleverancier het onderscheid tussen warmtebron en andere activacategorieën inzichtelijk te maken en bij te houden conform randnummer 50 in de RAR. Voor zover kosten niet direct toewijsbaar zijn aan activacategorieën kan de warmteleverancier gebruik maken van verdeelsleutels, zoals beschreven in paragraaf 2.4 van de RAR.
120. De ACM kijkt bij de uitvoering van de rendementstoets naar de activa die de warmteleverancier in een bepaald jaar in gebruik heeft. Of er sprake is van overdimensionering of niet, is hier geen onderdeel van.

Opmerkingen bij randnummer 52a: verkrijgen van warmte

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

121. Energie-Nederland vraagt wat wordt verstaan onder het verkrijgen van warmte.

Reactie ACM:

122. De definitie van vaste activa is gegeven in paragraaf 3.1 van de RAR en geldt vanzelfsprekend voor alle categorieën vaste activa zoals beschreven in hoofdstuk 3 van de RAR. Het 'verkrijgen' van warmte door middel van inkoop voldoet niet aan de definitie van een vast actief, en valt daarmee dus buiten de scope van hoofdstuk 3. Op verzoek van de sector is naar aanleiding van de informele consultatie de RAR hierop aangepast en is randnummer 72 over inkoopkosten energie opgenomen.

Randnummer 54: temperatuurcategorieën

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Ja

Samenvatting opmerkingen:

123. Energie-Nederland vraagt hoe dient te worden omgegaan met het onderscheid tussen het warmte-, koude- en centraal warm tapwaternet.
124. Energie-Nederland vraagt waarop gedoeld wordt in randnummer 54 punt c van de RAR.
125. Energie-Nederland is van mening dat "niet" ten onrechte vermeld staat in randnummer 54 punt g van de RAR.

Reactie ACM:

126. Het onderscheid naar activacategorieën zoals weergegeven in randnummer 54 van de RAR, betreft categorieën waarvan de ACM vindt dat deze in ieder geval behoren tot activa die toegerekend kunnen worden aan het warmtenet van de warmteleverancier. Hierbij is het onderscheid naar tarieven per temperatuur categorie niet van belang, omdat de ACM hier specifiek wijst op de invulling van de activa die betrokken dienen te worden bij de rendementstoets. De ACM heeft het woord 'niet' in randnummer 54 punt g van de RAR verwijderd.

Randnummer 64: goodwill

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee
WarmteStad	Nee

Samenvatting opmerkingen:

127. Energie-Nederland stelt dat goodwill niet geactiveerd wordt maar dat het wel kosten betreft die gemaakt zijn en terugverdiend moeten worden.
128. WarmteStad merkt op dat er momenteel overnames van warmtenetten tussen warmtebedrijven plaatsvinden en dat hierbij goodwill kan ontstaan. WarmteStad vraagt hoe hiermee dient te worden omgegaan.

Reactie ACM:

129. De ACM merkt op dat de overwegingen om goodwill buiten beschouwing te laten in de RAR en ook de rendementstoets zijn opgenomen in randnummer 64 van de RAR.

Randnummer 67: waarde immateriële activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

130. Energie-Nederland wil nadere toelichting of de waarde van het immaterieel actief nog van belang is bij het toelichten van de activeringscriteria.

Reactie ACM:

131. De ACM merkt op dat de warmteleverancier bij de uitvraag van de ACM over rendementsdata zowel de hoogte van het immaterieel vast actief moet opgeven alsmede een toelichting moet verstrekken waarbij de inhoud van de immateriële activa voldoende wordt beschreven.

Randnummer 68: tariefgereguleerde- en niet tariefgereguleerde vaste activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

132. Energie-Nederland vraagt of onder randnummer 68 van de RAR zowel activa ten behoeve van de levering van warmte als koude vallen.

Reactie ACM:

133. De ACM verwijst naar haar antwoord in de randnummers 60 en 65 van dit document.

3.4. Kosten

Randnummer 70: Afschrijvingen immateriële activa

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

134. Energie-Nederland vraagt of onder afschrijvingen eveneens de afschrijvingen op immateriële activa vallen nu alleen afschrijvingen op vaste activa nader zijn uitgewerkt.

Reactie ACM:

135. Paragraaf 4.1 van de RAR gaat in op afschrijvingen op vaste activa. Dit betreft dus zowel afschrijvingen op materiële als immateriële vaste activa. Daarom heeft de ACM in de RAR gekozen voor het algemene begrip 'vaste activa'.

Opmerkingen bij randnummer 72: categorisering inkoopkosten energie

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Ja

Samenvatting zienswijze:

136. Energie-Nederland vraagt of inkoopkosten energie te beschouwen zijn als afzonderlijke categorie of vallen onder operationele kosten. Indien het eerste het geval is, verzoekt Energie-Nederland de ACM om inkoopkosten energie als zodanig op te nemen onder randnummer 70 van de RAR.

Reactie ACM:

137. De ACM zal de inkoopkosten energie als afzonderlijke categorie opnemen in randnummer 70 van de RAR.

Randnummer 75: correctie operationele kosten voor productie eigen bedrijf

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

138. Energie-Nederland vraagt welke kosten onder randnummer 75 van de RAR worden begrepen en hoe deze kosten worden bepaald, hoe de correctie van deze kosten zich verhoudt tot de opbrengsten van levering en of deze kosten niet te beschouwen zijn als of te vergelijken zijn met inkoopkosten energie. Ten slotte vraagt Energie-Nederland of de afschrijving op de geactiveerde productie wel als kosten in mindering mag worden gebracht.

Reactie ACM:

139. Met randnummer 75 van de RAR bedoelt de ACM dat de kosten die de warmteleverancier maakt ten behoeve van vervaardiging van activa die het bedrijf voor de eigen bedrijfsvoering aanwendt, niet nogmaals mogen worden opgenomen in de operationele kosten, omdat deze reeds als activa zijn verantwoord bij de warmteleverancier.

Randnummer 77: aansluiting tussen jaarrekening en rendementsdata

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

140. Energie-Nederland stelt dat de aansluiting tussen de jaarrekening en rendementsdata zal leiden tot veel extra administratieve lasten en kosten voor de warmtebedrijven. Energie-Nederland stelt dat de rendementsmonitor hierdoor een boekhoudkundig verslag wordt. Energie-Nederland vraagt of het uiteindelijk de bedoeling is om naast een commerciële jaarrekening en fiscale jaarrekening ook een regulatoire jaarrekening op te stellen.

Reactie ACM:

141. De ACM merkt op dat de warmteleverancier ten behoeve van de rendementstoets enkel de rendementsdata inzichtelijk dient te maken op verzoek van de ACM en daarbij de aansluiting naar de jaarrekening ook inzichtelijk moet kunnen maken. Er volgt uit de rendementstoets geen vereiste om een regulatoire jaarrekening op te stellen.

Randnummer 78: voorzieningen

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

142. Energie-Nederland vraagt of mutaties in de voorzieningen via de 'RAR kosten en opbrengsten' lopen. Zo ja, dan vraagt Energie-Nederland om een toelichting op de keuze van de ACM om 'voorzieningen' niet nader te omschrijven, aangezien er nu veel ruimte voor eigen inzicht ontstaat.

Reactie ACM:

143. De ACM merkt op dat de mutaties in voorzieningen verwerkt dienen te worden via de kosten en opbrengsten van de warmteleverancier. Voor zover voorzieningen toezien op activa, zal de warmteleverancier de ACM hierover moeten informeren en aangeven op welke wijze deze voorzieningen zijn verwerkt in de rendementsdata. Op basis van de zienswijze van Energie-Nederland op dit punt, zal de ACM hier in de uitvraag van de rendementsdata expliciet op wijzen en warmteleveranciers verzoeken voorzieningen die verband houden met vaste activa te specificeren en toe te lichten.

3.5. Opbrengsten

Randnummer 81: rubriceringopbrengsten

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

144. Energie-Nederland stelt dat het wenselijk zou zijn om de opbrengsten op dezelfde wijze te rubriceren als de activa.

145. Energie-Nederland stelt dat de opbrengsten onder randnummer 81 punt c van de RAR geen opbrengsten zijn maar ontvangsten, die pas bij vrijval jaarlijks tot opbrengsten gaan leiden. Energie-Nederland stelt dat het opnemen van deze twee items bij de periodieke opbrengsten verwarring oplevert. Energie-Nederland verzoekt de ACM om periodiek en eenmalig te splitsen.

146. Energie-Nederland stelt dat randnummer 81 punten f en g van de RAR tot verwarring leiden in combinatie met de randnummers 91 en 92 van de RAR.

147. Energie-Nederland merkt op dat in de RAR BAK en “overige opbrengsten” als twee aparte rubrieken voor opbrengsten worden gedefinieerd. Energie-Nederland vraagt om nadere toelichting over hoe met BAK omgegaan dient te worden. Energie-Nederland wil daarbij graag een toelichting over de legitimiteit op basis waarvan de BAK en “overige opbrengsten” betrokken worden in de RAR, als gevolg waarvan deze opbrengsten binnen het gereguleerde kader vallen.

148. Energie-Nederland vraagt wat wordt verstaan onder “overige opbrengsten”. Energie-Nederland wil graag toelichting over hoe met ontvangen subsidies omgegaan dient te worden en stelt dat het wenselijk is om dezen als aparte rubriek op te nemen.

Reactie ACM:

149. De ACM heeft er bewust voor gekozen om de rubricering van de activa niet op gelijke wijze in te vullen als de rubricering van de opbrengsten omdat de opbrengstencategorieën in randnummer 81 van de RAR aansluiten bij de tariefcategorieën zoals deze zijn vastgelegd in de Warmtewet. De ACM heeft voor deze onderverdeling gekozen om aan te sluiten bij de tariefcategorieën die volgen uit de Warmtewet en die bij warmteleveranciers bekend zijn. Voor de activa en kosten is deze onderverdeling bewust niet gekozen omdat die allocatie vrij complex zou worden.

150. Met betrekking tot punt c van randnummer 81 in de RAR zal de ACM de terminologie handhaven, omdat deze verder uitgelegd is in paragraaf 5.2 van de RAR. Dit verduidelijkt naar de mening van de ACM voldoende de rubricering in randnummer 81.

151. De BAK zal door de ACM expliciet worden uitgevraagd in de rendementsdata, mogelijk als onderdeel van de overige opbrengsten op een aparte regel in een invulmodule. Omdat de ACM in elk geval gegevens omtrent de BAK zal uitvragen bij het uitvoeren van een rendementstoets is de BAK in de RAR geëxpliciteerd. Voor zover de BAK kan worden toegerekend aan warmtelevering aan kleinverbruikers moet deze betrokken worden bij de rendementsdata.

152. Ontvangen subsidies dienen in de rendementsdata onder overige opbrengsten opgegeven te worden.

Randnummers 82 en 83: verdiscontering afloopverschillen

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
Energie-Nederland	Nee

Samenvatting zienswijze:

153. Energie-Nederland wil graag weten waarom afloopverschillen niet onder de randnummer 82 en 83 van de RAR vallen. Energie-Nederland stelt dat deze nergens verdisconteerd kunnen worden in de toekomstige verkooptarieven en daarmee lopen de bedrijven onnodig risico..

Reactie ACM:

154. De ACM kan de opmerkingen van Energie-Nederland niet goed plaatsen. Mede op verzoek van de sector op basis van de informele consultaties zijn afloopverschillen juist expliciet opgenomen in de randnummer 83, 84 en 85 van de RAR.

Randnummer 91: amortisatie van gepassiveerde projectbijdragen

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

155. WarmteStad vermeldt dat de amortisatie van de gepassiveerde projectbijdragen in afstemming met de accountant van WarmteStad worden gepresenteerd als aftrekposten onder afschrijvingslasten en niet onder de overige opbrengsten. WarmteStad stelt dat dit zou betekenen dat WarmteStad deze post ten behoeve van de verantwoording conform de RAR zal moeten classificeren naar "overige opbrengsten" voor deze specifieke verantwoording.

Reactie ACM:

156. De ACM merkt op dat Warmtestad dit ten behoeve van de rendementstoets inderdaad inzichtelijk moet maken.

Randnummer 92: projectbijdragen ongereguleerd

Respondenten	Leidt tot wijzigingen
WarmteStad	Nee

Samenvatting zienswijze:

157. WarmteStad vraagt of projectbijdragen ongereguleerd zijn en in het kader van de rendementsdata derhalve niet hoeven te worden geregistreerd, ook wanneer deze verband houden met activa of projecten van gereguleerde activiteiten.

Reactie ACM:

158. De opbrengsten uit de projectbijdrage (ook wel bijdrage aansluitkosten BAK, kostendeckingsbijdrage of rentabiliteitsbijdrage genoemd), zijn ongereguleerd, maar houden wel verband met de wettelijke taken van de warmteleverancier (zie RAR randnummer 92). Warmteleveranciers dienen deze opbrengsten op te geven onder 'overige' opbrengsten (zie RAR randnummer 91).